

Podvojný deník (dvojitý deník, podvojný zápisník)

Metoda sloužící k propojení čteného ze zkušenostmi (životními i literárními) samotného čtenáře.

Metodu jsme se naučili díky kurzu Čtením a psaním ke kritickému myšlení (1999, 2003)

Postup:

1. Instrukce k práci

2. Příprava deníku

je možno na samostatný papír nebo i do deníku

Citát	Vlastní komentář

3. Individuální četba

Individuální četba textu a zápis vhodného množství (stačí i jedna až tři na jeden text) zajímavých myšlenek do deníku:

- vlevo citáty částí textu, které je nejvíce zaujaly, něco jim připomněly, např. vlastní zkušenost, něčím je zmátly, nebo s ní zásadně nesouhlasí...
- vpravo píše své vlastní komentáře, poznámky a připomínky k tomu, co je něčím zaujalo; čím byl zajímavý úryvek, že si jej poznamenali; jaké myšlenky v nich vyvolal; na co by se chtěli zeptat..., co jim připomněl (ze života, z literatury...); mohou si všimnout i autora stylu, techniky...

Poznámka: Je dobré stanovit počet poznámek, čtení textu a psaní poznámek by mělo trvat nejdéle 20 minut.

4. Reflexe, společná četba citátů a komentářů

Časový sled poznámek by měl odpovídat chronologii textu. Ovšem nemusí se pracovat s celým textem, někdy stačí citát, sloka atd.

Poznámka: Nikoho nelze nutit ke čtení vlastních komentářů před skupinou; čte ten, kdo chce, nebo může za žáka přečíst učitel. Neexistuje jediná správná odpověď.

5. Závěrečná reflexe (není nutná)

Učitel položí několik „obecných“ otázek k textu :

Co si z textu pamatujete? Co jste si při jeho čtení mysleli? Co považujete za jeho nejdůležitější poselství? Co byste změnili, kdybyste měli text přepsat. Jakými prostředky autor udržuje vaši pozornost?

Možnosti využití:

Práce s textem ve fázi uvědomění si významu

Práce s beletristickým textem – forma zápisu o přečtené knize

Práce s básněmi

Prozkoumání textu vyvolávajícího (filozofické) uvažování

Další varianta – Trojitý deník

Deník má tři sloupce

První dva jsou použity jako u podvojného deníku

Třetí sloupec slouží k:

- komentářům učitele (jeho prostřednictvím je veden mezi žákem a učitelem dialog o textu)
- komentářům spolužáka

Dovednosti, jež jsou prostřednictvím metody „podvojný deník“ procvičovány:

- srozumitelně formuluje a vyjadřuje vlastní názor
- je tolerantní k názorům ostatních
- učí se navzájem naslouchat a vytvářet atmosféru, ve které se respektují odlišnosti
- učí se sebedůvěře i spolupráci
- aktivně se účastní čtení, popř. i diskuse